

## USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu JUDr. Blanky Chlostové a soudců JUDr. Michala Holuba a JUDr. Zuzany Hanákové, LL.M. ve věci

žalobkyně **Vysoká škola ekonomie a managementu, a. s.**, IČO: 01801376,  
sídlem Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5  
zastoupená advokátem Mgr. Martinem Zástěrou  
sídlem Radhošťská 1942/2, 130 00 Praha 3,

proti

žalovanému: **V.Z.**, narozený xxx  
státní příslušnost: Ukrajina  
bytem xxx

**o 60 000 Kč**

k odvolání žalovaného proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 31. října 2022, č. j. 17 C 341/2022 – 78

**takto:**

Usnesení soudu I. stupně se **potvrzuje**.

### Odůvodnění:

1. V záhlaví uvedeným rozhodnutím soud I. stupně rozhodl tak, že žalovanému neustanovil zástupce z řad advokátů.
2. V odůvodnění rozhodnutí soud I. stupně uvedl, že žalobkyně se domáhala na žalovaném zaplacení částky 60 000 Kč představující školné za akademický rok 2020/2021. Žalovaný v rámci vyjádření k žalobě uvedl, že bude po žalobkyni požadovat zaplacení částky 180 000 Kč a zároveň požadoval, aby mu byl soudem ustanoven zástupce. V prohlášení o majetkových poměrech žalovaný uvedl, že pracuje jako finanční a investiční poradce u Raiffeisenbank a.s. a jeho čistý měsíční výdělek činí 37 875 Kč, jeho výdaje jsou představovány nájemným ve výši 14 600 Kč měsíčně, v domácnosti žije se svojí matkou paní L. K., která je na něm finančně závislá a která uprchla z Ukrajiny na začátku března. Náklady s tím spojené činí 9 000 Kč měsíčně. Žalovaný musí také platit náklady na bydlení svých prarodičů ve výši přibližně 5 000 Kč měsíčně, jeho výdělek tak jde pouze na domácnost.
3. Soud I. stupně s odkazem na ust. § 30 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) poukázal na skutečnost, že podmínkou pro ustanovení zástupce je splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků. Jediným doloženým tvrzením žalovaného byl příjem žalovaného, neboť v prohlášení o majetkových poměrech bylo v bodě III. potvrzení (razítko) zaměstnavatele. Ostatní tvrzení žalovaného týkající se nákladů na výživu matky a prarodičů nebyla žádným způsobem doložena ani např. výpisem z účtu, ze kterého

Shodu s pravopisem potvrzuje Iveta Tomanová.

by bylo zřejmé, že žalovaný vynakládá prostředky na zajištění životních a bytových potřeb členů své rodiny. V této souvislosti soud I. stupně odkázal na usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. dubna 2015, sp. zn. 29 Cdo 511/2015 a na usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 9. 2013, sp. zn. 30 Cdo 2643/2013).

4. Proti tomuto rozhodnutí podal žalovaný včasné odvolání doručené soudu I. stupně dne 2. 11. 2022, ve kterém uvedl, že v bance pracuje od 1. 4. 2022. V předchozím období kvůli kurzům angličtiny neměl žádné zaměstnání, předtím byl osobou samostatně výdělečně činnou, díky čemuž si vytvořil základní finanční rezervu. V důsledku okupace Ukrajiny byl odcizen byt jeho prarodičů a jeho automobil se nachází na anektovaném území. Poté byla zahájena evakuační operace a jeho prarodiče byli převezeni z okupovaných území Ukrajiny do části Ukrajiny, kde neprobíhá žádný konflikt. Ze svého příjmu částečně podporuje svoji matku, která byla nucena odcestovat jako uprchlík do České republiky, přičemž spolu s ní přijeli ještě další dva uprchlíci, kteří krátkou dobu bydleli také u žalovaného a posléze byli předáni českým dobrovolníkům ochotným ubytovat uprchlíky z Ukrajiny. To vše bylo způsobeno v důsledku války, která probíhá v místě jeho původního bydliště na Ukrajině. Žalovaný proto za uvedené situace považoval za absurdní, aby byla ověřována jeho finanční situace. Zároveň doložil výpis ze svého bankovního účtu, kterým měl v úmyslu prokázat, že veškeré svoje příjmy utratí a že za tři měsíce činil jeho konečný příjem bankéře pouze 6 000 Kč. Poukázal na skutečnost, že žalobkyně je podnikatelem a že podání žaloby proti němu mu zhoršuje, až znemožňuje získání trvalého pobytu v České republice a získání občanství. V doplnění odvolání doručeném soudu I. stupně dne 19. 11. 2022 žalovaný uvedl, že jeho čeština není nejlepší, ale lze ho pochopit ve všem, zároveň však uvedl v dalším podání doručeném téhož dne, že jeho žádost ustanovit mu zástupce, je spojena s tím, že nedokáže přesně vyjádřit myšlenku v českém jazyce a že mu šlo o to, aby soudu byla ulehčena práce s chápáním jeho myšlenek.
5. Odvolací soud přezkoumal napadené usnesení soudu prvního stupně z podnětu podaného odvolání, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo podle ust. § 212 a ust. § 212a o. s. ř., aniž nařizoval ve věci ústní jednání podle ust. § 214 odst. 2 písm. c) o. s. ř., a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
6. Z obsahu spisu vyplývá, že žalovaný rovněž podal proti žalobkyni vzájemný návrh na vrácení školného za celé studium v celkové výši 180 000 Kč, zároveň uplatnil proti žalobkyni vzájemný návrh na zaplacení částky ve výši 11 600 000 Kč, představující potenciální výdělek žalovaného, kterému je nyní 26 let, za dalších 29 let od současnosti až do důchodového věku, přičemž roční výdělek žalovaného potenciálně činí 400 000 Kč a zároveň po žalobkyni požadoval veřejnou omluvu a zveřejnění obsahu soudního řízení.
7. V odvolacím řízení žalovaný pouze předložil výpis z účtu u Raiffeisenbank a. s. č. xxx za období od 1. 8. 2022 do 2. 11. 2022, ze kterého bylo odvolacím soudem zjištěno, že dne 8. 8. 2022 činil příjem žalovaného z Raiffeisenbank a. s. částku ve výši 41 804 Kč, dne 8. 9. 2022 částku ve výši 40 590 Kč, dne 7. 10. 2022 částku ve výši 33 201 Kč, jako další příchozí platby jsou na účtu žalovaného evidovány částka 541,66 Kč zaslaná dne 4. 8. 2022 z účtu č. xxx/5500 označeného jménem žalovaného, dne 22. 8. 2022 částka 1 213 Kč zaslaná z téhož účtu, dne 24. 8. 2022 částka 170 Kč od M. H., dne 3. 9. 2022 částka 265 Kč od D. K., dne 9. 9. 2022 částka ve výši 111,51 Kč z účtu č. xxx/5500 označeného jménem žalovaného, dne 21. 9. 2022 částka ve výši 2 150,46 Kč z téhož účtu, dne 21. 9. 2022 částka 506,99 Kč z účtu žalovaného č. xxx/5500 a dne 31. 10. 2022 částka 150 Kč od T. P.. Celkové příjmy žalovaného tak za období od 1. 8. 2022 do 2. 11. 2022 činily částku ve výši 120 703,62 Kč. Celkové výdaje žalovaného pak činily 114 170,44 Kč. Rozdíl mezi příjmy a výdaji tak činil 6 533,18 Kč. Vyšší výdaje žalovaného zahrnovaly jednorázovou platbu ve výši 22 000 Kč dne 17. 8. 2022 bez označení účelu platby,

výběr v hotovosti dne 29. 8. 2022 ve výši 28 700 Kč, platbu kartou ve prospěch účtu Revolut ve výši 3 500 Kč, jednorázovou platbu ve prospěch účtu L. K. dne 2. 10. 2022 ve výši 10 000 Kč, jednorázovou platbu ve výši 11 405,38 Kč dne 7. 10. 2022 bez označení účelu platby, výběr v hotovosti dne 25. 10. 2022 ve výši 6 600 Kč, výběr v hotovosti dne 25. 10. 2022 ve výši 2 000 Kč.

8. Z prohlášení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech žalovaného bylo navíc zjištěno, že žalovaný v něm uvedl, že v domácnosti s ním žije paní L. K., narozená dne xxx, která má být na něm finančně závislá a jako další dvě osoby, které s ním nežijí ve společné domácnosti, avšak mají být na žalovaném finančně závislé, uvedl, paní O. G., nar. xxx a V. G., nar. dne xxx. Dále uvedl, že je finančním a investičním poradcem a výši nájmu 14 600 Kč měsíčně. K prohlášení však nepřiložil žádné doklady, kromě potvrzení o výši příjmu.
9. Podle ust. § 30 o. s. ř. platí, že účastníku, u něhož jsou předpoklady, aby byl soudem osvobozen od soudních poplatků (§ 138), předseda senátu ustanoví na jeho žádost zástupce, jestliže je to nezbytně třeba k ochraně jeho zájmů. O tom, že může tuto žádost podat, je předseda senátu povinen účastníka poučit.
10. Podle ust. § 138 odst. 1 o. s. ř. pak platí, že na návrh může předseda senátu přiznat účastníkovi zčásti osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva; přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li proto zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Nerozhodne-li předseda senátu jinak, vztahuje se osvobození na celé řízení a má i zpětnou účinnost; poplatky zaplacené před rozhodnutím o osvobození se však nevracejí.
11. Odvolací soud dospěl k závěru, že soud I. stupně zcela správně posoudil relevantní skutečnosti dle skutkového stavu v době rozhodování (ust. § 154 odst. 1 ve spojení s ust. § 167 odst. 2 o. s. ř.), vyvodil z nich správné závěry a také použil příléhavá zákonná ustanovení i judikaturu.
12. K námitce žalovaného, zda za probíhajícího konfliktu na Ukrajině je potřeba, aby prokazoval svoje finanční poměry, odvolací soud konstatuje, že soud I. stupně správně odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 4. 2015, sp. zn. 29 Cdo 511/2015, ve kterém Nejvyšší soud ČR zopakoval svůj názor vyjádřený již v jeho dřívějších rozhodnutích, že je nezbytná verifikace majetkových a osobních poměrů (z hlediska zdravotního stavu, věku či sociálního postavení) účastníka řízení (fyzické osoby) při rozhodování o jeho návrhu na přiznání osvobození od soudních poplatků, stejně tak v usnesení ze dne 18. 9. 2013, sp. zn. 30 Cdo 2643/2013 týkajícím se návrhu na osvobození do soudních poplatků, na které rovněž odkázal soud I. stupně, Nejvyšší soud ČR uvedl, že účastník je povinen soudu prokázat věrohodným způsobem své poměry, které jsou rozhodné pro posouzení důvodnosti jeho žádosti. Obdobně v usnesení ze dne 9. 5. 2018, sp. zn. 22 Cdo 1648/2018 Nejvyšší soud ČR uvedl, že z judikatury dovolacího soudu se podává, že poměry účastníka, který je fyzickou osobou, odůvodňují osvobození od soudních poplatků tehdy, jestliže vzhledem ke stavu svého jmění (majetku a dluhů) není schopen platit náklady řízení, aniž by tím ohrozil vlastní výživu (v rozsahu odpovídajícím zejména jeho potřebám a zdravotnímu stavu) a výživu osob, k nimž má nebo k nimž převzal vyživovací povinnost. Při posuzování poměrů takového účastníka samozřejmě nelze brát v úvahu veškerý jeho majetek; podstatné jsou příjmy z výdělečné nebo jiné činnosti účastníka, výnosy jeho majetku a další jeho disponibilní peněžní prostředky (včetně možnosti si je opatřit prací nebo jiným zákonným způsobem) a zásadně se nepožaduje, aby (pouze v zájmu zaplacení nákladů řízení) účastník zpeněžoval (samozřejmě, nejde-li o obchodování vyplývající z podnikatelské činnosti účastníka) své movité nebo nemovité věci nebo jiný majetek. Všechny

okolnosti, které jsou významné pro posouzení jeho poměrů, je účastník povinen soudu věrohodně doložit.

13. Žalovaný, jehož průměrný doložený měsíční výdělek činil v období od srpna do listopadu 2022 částku ve výši 38 532 Kč a který je investičním a finančním poradcem svoje tvrzení o skutečnosti, že paní L. K., nar. xxx, je na něm finančně závislá, nijak nedoložil, z výpisu z účtu žalovaného za období od srpna do listopadu 2011 bylo pouze prokázáno, že uvedené osobě poukázal jednorázově částku ve výši 10 000 Kč a že prováděl vysoké výběry hotovosti, případně jednorázové vysoké platby bez označení účelu platby (dne 17. 8. 2022 platba ve výši 22 000 Kč a dne 7. 10. 2022 platba ve výši 11 405,38 Kč). Tyto skutečnosti však samy o sobě neprokazují, že byly uvedené částky použity na výživu na něm finančně závislých osob, mohly být např. použity i pro osobní potřebu žalovaného.
14. K námitce týkající se probíhajícího konfliktu na Ukrajině odvolací soud uvádí, že se sice jedná o obecně známou skutečnost (§ 121 o. s. ř.), je však také třeba zohlednit jednak zmínku žalovaného, že dva uprchlíci, kteří měli přicestovat do ČR s jeho matkou, u něj měli pobývat pouze dočasně a následně měli být přijati k pobytu u dobrovolníků v ČR, finančně tak již žalovaného nemohou nijak zatěžovat, to žalovaný ostatně ani netvrdil. Paní L.K. je 48 let, tedy, pokud je osobou, která uprchla před probíhajícím válečným konfliktem na Ukrajině, mohla by být sama schopna si opatřit prostředky na svoji obživu prací. V uvedeném směru poukazuje odvolací soud na skutečnost, že v České republice byl právě kvůli uvedenému konfliktu schválen tzv. lex Ukrajina, díky kterému osoby, které uprchly před tímto válečným konfliktem a které získaly tzv. dočasnou ochranu, mají volný přístup na trh práce a nárok na další asistenci, např. ubytování (viz např. Informace pro ukrajinské občany na území ČR v návaznosti na ruskou agresi na Ukrajině na internetových stránkách Ministerstva vnitra ČR).
15. Další uváděné skutečnosti, tj. výši nájmu 14 000 Kč měsíčně žalovaný rovněž nijak nedoložil, stejně tak jako nijak nedoložil skutečnost, že jsou na něm finančně závislé další dvě osoby, a to G. G., nar. xxx, a V.G., nar. dne xxx.
16. Není na soudu, aby sám aktivně ověřoval skutečnosti tvrzené účastníkem pro posouzení, zda jsou u něj dány podmínky pro ustanovení zástupce ve smyslu ust. § 30 o. s. ř.. Iniciativa musí zásadně vzejít od účastníka. Úplné a pravdivé vyličení a doložení majetkových poměrů je přitom základní podmínkou pro postup soudu dle ust. § 30 odst. 1 o. s. ř. Za situace, kdy žalovaný svoje osobní a sociální poměry řádným způsobem neprokázal a nevyličil v úplném rozsahu, když z výpisu z bankovního účtu žalovaného č. xxx/5500 např. vyplývá také to, že je také majitelem dalších dvou bankovních účtů u Raiffeisenbank a. s., a to účtu č. xxx/5500 a účtu č. xxx, nelze přenášet náklady na jeho právní zastoupení na stát.
17. Ve světle výše uvedených skutečností tak nebylo možné žádosti žalovaného o ustanovení zástupce vyhovět, a proto odvolací soud usnesení soudu prvního stupně podle ust. § 219 o. s. ř. jako věcně správné potvrdil.
18. K tomu odvolací soud ještě dodává, že obsah spisu naznačuje, že žalovaný, který sice mluví česky, má problém v tomto jazyce podat přesné a zcela srozumitelné vyjádření (viz např. jeho vzájemný návrh na zaplacení částky 11 600 000 Kč a vzájemný návrh na veřejnou omluvu), když i jak sám uvedl, také tato skutečnost ho vedla k žádosti o ustanovení zástupce. V uvedeném směru odvolací soud odkazuje na ust. § 18 odst. 1 o. s. ř., podle kterého platí, že účastníci mají v občanském soudním řízení rovné postavení. Mají právo jednat před soudem ve své mateřštině. Soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv. Podle ust. § 18 odst. 2 věty první o. s. ř. pak platí, že účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, soud

ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo. V daném případě je tedy na místě učinit dotaz na žalovaného, zda žádá o ustanovení tlumočníka a v kladném případě takové žádosti vyhovět.

**Poučení:**

Proti tomuto rozhodnutí **není** dovolání přípustné.

Praha 16. ledna 2022

JUDr. Blanka Chlostová v. r.  
předsedkyně senátu.